

วาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ในรายงานออนไลน์สถานการณ์การท่องเที่ยว แห่งประเทศไทย ในช่วงการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในปี พ.ศ. 2564 Critical Discourse Analysis of Tourism Authority of Thailand's Online Reports during the COVID-19 Pandemic in 2021

อรรคกานต์ สนธิช่วย (Akrakan Sonthichuay)¹

Received: May 24, 2024

Revised: November 22, 2024

Accepted: December 6, 2024

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทฤษฎีทางภาษาในมิติด้านตัวบท มิติปฏิบัติทางวาทกรรม และ มิติปฏิบัติการทางสังคมวัฒนธรรมของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในรายงานออนไลน์สถานการณ์การท่องเที่ยว โดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยในปี พ.ศ. 2564 ใช้แนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ของ Fairclough (1995) และทฤษฎีชาติพันธุ์วรรณนาแห่งการสื่อสารของ Hymes (1974) ข้อมูลที่วิเคราะห์คือ ตัวบทในหัวข้อ situation updates เผยแพร่ในเดือนมกราคมถึงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2564 จำนวน 94 ตัวบท ผลการศึกษา พบทฤษฎีทางภาษา 3 ทฤษฎี คือ ทฤษฎีการใช้คำศัพท์ การใช้ประเภทประโยค และการเชื่อมวลบททฤษฎีทางภาษาดังกล่าวแสดงความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับการสร้างชุดความคิดเกี่ยวกับรัฐและชาติ และชุดความคิดเกี่ยวกับประชาชน มิติปฏิบัติทางวาทกรรมพบทั้ง 8 องค์ประกอบ คือ ฉากผู้ร่วมสื่อสาร จุดมุ่งหมาย การลำดับ วัจนกรรม น้ำเสียง เครื่องมือ บรรทัดฐานในการปฏิสัมพันธ์และการตีความ และประเภทการสื่อสาร มิติปฏิบัติการทางสังคมวัฒนธรรม พบว่า มีแนวคิดในด้านอำนาจ/ความรู้เพื่อควบคุมประชาชนและสร้างให้ประชาชนเป็นสมาชิกที่พึงประสงค์และแนวคิดบริโภคนิยม เพื่อกระตุ้นการบริโภคและแสดงการกลับสู่ความปกติในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

คำสำคัญ: วาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์, โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019, รายงานสถานการณ์การท่องเที่ยวออนไลน์, การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

Abstract

This research article examined the textual dimensions to reveal linguistic strategies, discourse practices, and sociocultural factors in the Tourism Authority of Thailand's online COVID-19 tourism reports from 2021. Employing Fairclough's (1995) critical discourse analysis and Hymes's (1974) ethnography of communication, this study analyzed 94 texts titled "situation updates" from January to December 2021. Findings emphasized three key linguistic strategies-lexical choices, sentence types, and presupposition-that reveal how language influences ideologies regarding the nation-state and citizenship. Discourse practices consist of eight elements: situation, participants, ends, act sequence, key, instrumentality, norms of interaction and interpretation, and genres. The sociocultural practice dimensions revealed power and

¹ สาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร สาขาศึกษาทั่วไป คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย
English for Communication Program, Department of General Education, Faculty of Science and Technology,
Rajamangala University of Technology Srivijaya

knowledge dynamics, which aimed at controlling citizens and transforming them into desirable members of society. In contrast, the concept of consumerism encouraged consumption and signified a return to normalcy within the tourism industry.

Keywords: Critical Discourse Analysis, Covid-19, Online Tourism Situation Updates, Tourism Authority of Thailand

บทนำ

นับตั้งแต่ช่วงเริ่มต้นการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในช่วงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2562 ผู้คนทั่วโลกได้รับผลกระทบในการใช้ชีวิตในทุก ๆ ระดับ ทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม องค์การอนามัยโลก (World Health Organization: WHO) ประกาศในวันที่ 11 มีนาคม พ.ศ. 2563 ให้การระบาดดังกล่าวเป็นวิกฤติของโลกที่ทุกประเทศควรมีมาตรการรัดกุมในการควบคุมการระบาด การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ยังส่งผลโดยตรงต่อข้อจำกัดในเชิงการแพทย์ ส่งผลให้เศรษฐกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวต้องหยุดชะงักและเป็นที่คาดการณ์กันว่าในช่วงตลอดทั้งปี พ.ศ. 2563 มีผู้เสียชีวิตประมาณ 1.8 ล้านคนทั่วโลก (Hiscott et al., 2020) ด้วยเหตุนี้ รัฐบาลไทยจึงประกาศพระราชกำหนดฉุกเฉินเพื่อควบคุมสถานการณ์การระบาดตั้งแต่วันที่ 26 มีนาคม พ.ศ. 2563 เนื่องจากในช่วงเวลาดังกล่าว จำนวนผู้เสียชีวิตและผู้ติดเชื้อยังคงสูงอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในปี พ.ศ. 2564 การระบาดเริ่มรุนแรงมากขึ้นในช่วงต้นเดือนเมษายนเป็นต้นมา การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ในฐานะที่เป็นองค์กรในการผลักดันและสนับสนุนด้านการท่องเที่ยวของประเทศได้ออกรายงานออนไลน์เกี่ยวกับข้อบังคับและ การปฏิบัติในช่องทาง TAT Newsroom บนเว็บไซต์ทางการของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

จากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มีงานวิจัยในเชิงภาษาศาสตร์อย่างต่อเนื่องที่มุ่งศึกษาลักษณะทางภาษาในบริบทของการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ตามแต่ละวัตถุประสงค์ในแต่ละการศึกษาและมีผลการศึกษาที่แตกต่างกัน ดังนี้ สุพรรณษา ภักตนิกร (2565) ได้วิเคราะห์ภาษาในการ์ตูนขำหัวเราะและพบว่ามีการใช้ภาษากึ่งทางการและมุขตลกเพื่อสร้างชุดความคิดที่สนับสนุนมาตรการของรัฐ Seixas (2021) วิเคราะห์อุปสรรคของการสื่อสารในบริบทการเมือง และพบว่ามีคำแนะนำว่าการระบาดของโรคเปรียบดังอุปสรรคสังคมที่ต้องมีการแพ้อ่อน Semino (2021) วิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับการระบาดของโรคในเชิงการสื่อสารเชิงสุขภาพ และพบว่า การระบาดของโรคเปรียบเสมือนและ อุปสรรคไฟที่มีการแผ่ขยายเป็นวงกว้าง Jiang and Hyland (2021) ศึกษาคำนามและคำกริยาสำคัญในช่วงการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จากคลังข้อมูลหนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษขนาดใหญ่พบว่า เนื้อหาของข่าวที่เกี่ยวข้องกับการระบาดกล่าวถึง อาการของโรค มาตรการป้องกันวัคซีน และกิจกรรมที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อ Joharry and Turiman (2020) วิเคราะห์จดหมายถึงบรรณาธิการในหนังสือพิมพ์ของมาเลเซีย และพบว่า ลักษณะการใช้ภาษาแสดงออกถึงความรุนแรงการต่อสู้ และคำศัพท์ทางทหาร Kheovichai (2022) วิเคราะห์ตัวบทการกล่าวรายงานของผู้อำนวยการใหญ่องค์การอนามัยโลก และพบว่ามีกระบวนการสร้างวาทกรรมการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 คือการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีขององค์การอนามัยโลก ในฐานะที่เป็นองค์กรที่กระตือรือร้นและมีศีลธรรม เนื้อหาที่ปรากฏในคำกล่าวรายงานไม่ได้มีเพียงแค่การให้ข้อมูลข่าวสารแก่ผู้อ่านหรือผู้ฟัง แต่ยังมี การครอบงำในการนำเสนอองค์กรและความชอบธรรมอันว่าด้วยกฎหมาย งานวิจัยดังกล่าวมีความแตกต่างกันในวิธีการศึกษาบริบทของข้อมูลทีวิเคราะห์ และวิธีการใช้ลักษณะทางภาษาในรูปแบบที่แตกต่างกัน แม้ว่าการระบาดของโรคจะเป็นเรื่องที่ร้ายแรง แต่ยังมี การปรากฏของการใช้มุขตลก การใช้ภาษาเพื่อยกระดับ

ภาพลักษณ์องค์กรในด้านดี การใช้คำศัพท์เฉพาะในแวดวงทางการแพทย์ มีการใช้ภาษาที่แสดงออกถึงความรุนแรง และการใช้อุปสรรคที่แตกต่างกัน

ด้วยลักษณะของเนื้อหาที่ปรากฏดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษากลวิธีทางภาษาในมิติด้านตัวบท (text) มิติปฏิบัติทางวาทกรรม (discourse practice) และมิติปฏิบัติการทางสังคมวัฒนธรรม (sociocultural practice) ของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในบริบทของการท่องเที่ยวที่นำเสนอในรายงานออนไลน์สถานการณ์การท่องเที่ยวโดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากลวิธีทางภาษาในมิติด้านตัวบท มิติปฏิบัติทางวาทกรรม และมิติปฏิบัติการทางสังคมวัฒนธรรม คำถามงานวิจัย คือ กลวิธีทางภาษารูปแบบใด เป็นกลวิธีที่พบในในมิติด้านตัวบท ลักษณะการนำเสนอเนื้อหาในมิติปฏิบัติทางวาทกรรมมีลักษณะอย่างไร และ มิติปฏิบัติการทางสังคมวัฒนธรรมแสดงออกถึงความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีทางภาษากับ การประกอบสร้าง วาทกรรมในแง่มุมต่าง ๆ อย่างไร ผลการวิจัยในครั้งนี้สามารถเพิ่มองค์ความรู้ใหม่ในมุมมองการสื่อสารของบริบท การท่องเที่ยวในสภาวะวิกฤติ และน่าจะเป็นประโยชน์แก่ผู้สนใจศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ การวิเคราะห์ตัวบทในมุมมอง วาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ของบริบทการท่องเที่ยว

การทบทวนวรรณกรรม

นักภาษาศาสตร์ให้ความสนใจการวิเคราะห์ “discourse” ในลักษณะ 2 ความหมาย ความหมายแรก เขียนแทนด้วย “d” พิมพ์เล็กหรือ “discourse” ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ภาษาในระดับเหนือกว่าประโยค เป็นได้ ทั้งภาษาพูดหรือภาษาเขียนที่ใช้ในการสื่อสารจริงและมีความเป็นธรรมชาติ (naturally occurring texts) แปล เป็นภาษาไทยว่า “สัมพันธ์สาร” “ปริเฉท” “ข้อความ” ความหมายที่สองเขียนแทนด้วย “D” พิมพ์ใหญ่ หรือ “Discourse” เป็นการวิเคราะห์ภาษาร่วมกับ “สิ่งอื่น ๆ” เช่น ค่านิยม ความเชื่อ การปฏิสัมพันธ์สัญลักษณ์ วัตถุประสงค์ สถานที่ เป็นต้น การวิเคราะห์จะทำให้ทราบว่าขณะที่มีการใช้ภาษาในสถานการณ์สื่อสารนั้น “ใคร” กำลังทำ กิจกรรม (ทางสังคม) อะไร ในฐานะ (อัตลักษณ์) อะไร (จันทิมา อังคพณิชกิจ, 2562; Gee, 2001) ในกรณีของ คำว่า “วาทกรรม” เป็นคำพื้นฐานของการศึกษาแนววาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ สอดคล้องกับความหมายของ “Discourse” ที่เขียนด้วยตัวพิมพ์ใหญ่ โดยมีจุดหมายการวิเคราะห์ไปที่โครงสร้างทางสังคม อุดมการณ์ อำนาจ และการครอบงำ มากกว่าที่จะวิเคราะห์ “สิ่งอื่น ๆ” หรือบริบทที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาษาโดยทั่วไป Fairclough (1989) อธิบายว่า “Discourse” หรือ วาทกรรม คือการนำภาษามาใช้ในฐานที่เป็นกิจกรรมทางสังคม ซึ่งถูกกำหนดโดยโครงสร้างทางสังคม เนื่องจากภาษาถือเป็น ส่วนหนึ่งของสังคม ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นกับภาษา จึงจัดว่าเป็นปรากฏการณ์ทางสังคมด้วย ด้วยเหตุนี้ คำว่า “วาทกรรม” ตามความหมายของ Fairclough จึงมีความหมายที่กว้างกว่าแค่ตัวบท (text) เพราะกระบวนการ การปฏิสัมพันธ์ทางสังคมโดยมีภาษาเป็นเครื่องมือถือเป็นกระบวนการเดียวกัน วาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์จึงไม่ใช่แค่การวิเคราะห์ตัวบท (text analysis) เท่านั้น จำเป็นต้องพิจารณาไปถึงการผลิตและการรับตัวบทร่วมกับปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรมด้วย Fairclough (1995, pp 57-62) เสนอแนวทางในการวิเคราะห์ วาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ในตัวบท ผ่าน 3 มิติ (three dimensional model) ประกอบด้วย

1. มิติด้านตัวบท (Text) เป็นการวิเคราะห์และอธิบายกลวิธีทางภาษาที่เกิดขึ้นในตัวบท ซึ่ง การเลือกใช้ลักษณะทางภาษาเป็นสื่อแทนความคิด สื่อแทนปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล มีเจตนาและอำนาจ ในเชิงความคิดบางอย่างที่แฝงอยู่ กลวิธีทางภาษาในตัวบทอาจวิเคราะห์ได้หลายรูปแบบ เช่น ถ้าเน้นการวิเคราะห์ ด้านโครงสร้าง ก็อาจเป็นโครงสร้างของข้อความหรือโครงสร้างของตัวบทตามประเภท ในกรณีที่เน้นลักษณะ ทางภาษา การวิเคราะห์สามารถพิจารณาในเรื่องการใช้คำศัพท์ วลี และประโยค เป็นต้น (จันทิมา อังคพณิชกิจ, 2562, หน้า 180-181)

2. มิติปฏิบัติทางวาทกรรม (Discourse Practice) เป็นการวิเคราะห์โดยมองจากสถานการณ์ของการสื่อสาร และพิจารณาว่าสังคมเป็นส่วนที่กำหนดลักษณะทางภาษา ดังนั้นลักษณะทางภาษาย่อมมีอิทธิพลต่อสังคมด้วยเช่นเดียวกัน กล่าวคือมิติปฏิบัติทางวาทกรรมเป็นการวิเคราะห์การสร้างตัวบทที่เกิดจากอิทธิพลทางสังคม และสังคมก็เป็นส่วนหนึ่งในการบริโศกตัวบท ผู้วิจัยประยุกต์ใช้ทฤษฎีชาติพันธุ์วรรณนาแห่ง การสื่อสาร (ethnography of communication) Hymes (1974) เนื่องจากเป็นแนวคิดที่มีความสัมพันธ์กับการศึกษาวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ และสอดคล้องกับมิติปฏิบัติทางวาทกรรมตามกรอบแนวคิดของ Fairclough (ศิริพร ภักดีผาสุข, 2553, หน้า 19-20) โดยทฤษฎีชาติพันธุ์วรรณนาแห่งการสื่อสารนำเสนอว่าบริบททางสังคมและวัฒนธรรมมีผลต่อการสื่อสารอย่างไร Hymes (1974, pp. 45-62) อธิบายองค์ประกอบของชาติพันธุ์วรรณนาแห่งการสื่อสาร เป็น SPEAKING model ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ คือ 1) ฉาก (situation-s) คือ สถานที่และเวลาที่มีการสื่อสารเกิดขึ้น 2) ผู้ร่วมการสื่อสาร (participants-p) คือ บุคคลที่เกี่ยวข้องในการสื่อสารเป็นผู้พูดหรือผู้เขียนในฐานะผู้ส่งสาร และผู้ฟังหรือผู้อ่านในฐานะผู้รับสาร 3) จุดมุ่งหมาย (ends-e) คือ วัตถุประสงค์ที่มุ่งจะได้รับจากการสื่อสาร 4) การลำดับวัจนกรรม (act sequence-a) คือ ลำดับเหตุการณ์ของการสื่อสาร เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์หรือแบบแผนที่กำหนดไว้ 5) น้ำเสียง (key-k) หมายถึง น้ำเสียงหรือโทนเสียงในการแสดงนัยทางอารมณ์ของการสื่อสาร 6) เครื่องมือ (instrumentality-i) หมายถึงช่องทางของการสื่อสาร ได้แก่ การพูด การเขียน การเจียบ รวมทั้ง การใช้สื่อ ในการนำเสนอเนื้อหาของสาร 7) บรรทัดฐานในการปฏิสัมพันธ์และการตีความ (norms of interaction and interpretation-n) หมายถึง องค์ความรู้ทางวัฒนธรรมที่กำกับ การสื่อสารและรับสาร และผลหรือปฏิกิริยาที่ผู้ร่วมการสื่อสารต้องแสดงออกต่อการสื่อสารนั้น ๆ และ 8) ประเภทการสื่อสาร (genres-g) รูปแบบของการสื่อสาร เช่น การสื่อสารในรูปแบบบทสนทนา การบรรยาย ให้ความรู้ การเล่าเรื่อง เป็นต้น

3. มิติปฏิบัติการสังคมวัฒนธรรม (Sociocultural Practice) เป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่งของวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ การวิเคราะห์ในมิตินี้จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีทางภาษากับการประกอบสร้างวาทกรรมในแง่มุมต่าง ๆ เช่น ชุดความคิด อัตลักษณ์ ค่านิยม ความสัมพันธ์ระหว่างสังคมและอำนาจ เป็นต้น วิธีการวิเคราะห์ในมิติปฏิบัติการทางสังคมวัฒนธรรมจะใช้อธิบายรวมทั้งการตีความ อีกทั้งยังสามารถอ้างอิงทฤษฎีทางสังคมศาสตร์ได้เพื่อสนับสนุนการวิเคราะห์ให้ลึกซึ้ง มีความหนักแน่น และน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

เนื่องจากในช่วงการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มีการนำเสนอข่าวในแง่มุมต่าง ๆ จากสื่อหลายสำนักเพื่อนำเสนอมาตรการบังคับในการป้องกันการระบาดของโรค ควบคู่กับการรายงานข้อเท็จจริงในเชิงวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับรายละเอียดของโรค รวมทั้งการรื้อฟื้นเศรษฐกิจการท่องเที่ยวให้กลับมาดีขึ้น รายละเอียดดังกล่าวมีปรากฏในตัวบทรายงานสถานการณ์การท่องเที่ยวของประเทศไทยจาก TAT Newsroom เช่นเดียวกัน ผู้วิจัยเห็นว่าลักษณะของเนื้อหาที่มีประเด็นแนวคิดในด้านอำนาจ/ความรู้ (power/knowledge) และแนวคิดบริโภคนิยม (consumerism) ผู้วิจัยจึงประยุกต์ใช้แนวคิดดังกล่าวเพื่อสนับสนุนการวิเคราะห์ในมิติปฏิบัติการทางสังคมวัฒนธรรม ดังนี้

Foucault (1980) อธิบายว่า “อำนาจ” เป็นปรากฏการณ์ที่แทรกซึมอยู่ในทุกบริบทสังคม ซึ่งอำนาจจะเกิดขึ้นได้จำเป็นต้องอาศัย “คู่ความสัมพันธ์เชิงอำนาจ” (power relation) ระหว่างบุคคลในสังคมอย่างน้อย 2 คน หรือกลุ่มทางสังคม 2 กลุ่ม ลักษณะสำคัญของคู่ความสัมพันธ์เชิงอำนาจคือ การควบคุม (control) และมีลักษณะไม่สมมาตร (asymmetrical) กล่าวคือ ฝ่ายที่มีอำนาจเหนือกว่าย่อมใช้การควบคุมให้ฝ่ายที่ไม่มีอำนาจปฏิบัติตามในสิ่งที่ตนต้องการได้และไม่มีลักษณะกลับทางกัน นอกจากนี้ Foucault ยังได้อธิบายว่าอำนาจและ

ความรู้เป็นสิ่งที่มีความสัมพันธ์กันอย่างแน่นหนา เนื่องจาก “ความรู้” ถือว่าเป็นเครื่องมือสำคัญที่ผู้มีอำนาจใช้ในการควบคุมจิตใจหรือการกระทำต่อผู้ที่มีอำนาจหรือความรู้น้อยกว่า และสิ่งที่จะได้รับการตีความว่าเป็น “ความรู้” ได้นั้นจำเป็นต้องอาศัยการยินยอมจากผู้มีอำนาจในยุคสมัยหรือบริบทนั้น

ในกรณีของแนวคิดบริโภคนิยม Fairclough (1989) อธิบายว่าเป็นแนวคิดที่พัฒนามาจากแนวคิดความเป็นวัตถุนิยม โดยเกี่ยวข้องกับระบบทางสังคมและเศรษฐกิจที่กระตุ้นพฤติกรรมการบริโภคของผู้บริโภคให้มีการซื้อสินค้าและบริการ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความพึงพอใจ ความสุข การถือครอง หรือความสำเร็จ และเป็นการสร้างการยอมรับให้กับกลุ่มผู้บริโภคให้ได้มากที่สุด ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการสร้าง การเติบโตทางเศรษฐกิจ และทำให้เศรษฐกิจดำเนินต่อไปได้ การบริโภคนิยมยังเป็นแหล่งสำคัญของความบันเทิงและความใฝ่ฝันของสมาชิกในสังคม ดังนั้น การบริโภคนิยมจึงเป็นสิ่งที่จะต้องได้รับการสนับสนุนอยู่ตลอดเวลา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยเป็นการวิเคราะห์เอกสาร (documentary research) ที่ปรากฏบนเว็บไซต์ของ TAT Newsroom ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยบทภาษาอังกฤษ รายงานสถานการณ์การท่องเที่ยวของประเทศไทยในช่วงการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยเป็นการเก็บข้อมูลด้วยทหย้อนหลัง ซึ่งด้วยบทเผยแพร่ตั้งแต่เดือนมกราคมถึงเดือนธันวาคม ปี พ.ศ. 2564

2. ข้อมูลที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์มีทั้งหมด 94 ด้วยบท และเข้าถึงได้จาก TAT Newsroom จากเว็บไซต์ www.tatnews.org/category/thailand-tourism-updates/ แหล่งข้อมูลดังกล่าวเป็นด้วยบทที่ผลิตขึ้นโดยกองวิเทศสัมพันธ์ภายใต้การบริหารงานของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย มีลักษณะเชิงรายงานสถานการณ์เกี่ยวกับการเดินทางเป็นภาษาอังกฤษภายในประเทศไทย ระเบียบข้อบังคับ และข้อควรปฏิบัติ ผู้วิจัยเลือกเก็บข้อมูลแบบเจาะจง โดยเลือกด้วยบทที่นำเสนอในปี พ.ศ. 2564 เนื่องจากปีดังกล่าวมีการระบาดอย่างรุนแรง มีผู้ติดเชื้อและเสียชีวิตเป็นจำนวนมาก จากข้อมูลของกระทรวงสาธารณสุขในปี พ.ศ. 2565 พบว่ามีผู้เสียชีวิตจากการระบาดจำนวน 21,604 คน และมีผู้ติดเชื้อ 2,194,572 คน นับจากการระบาดอย่างรุนแรงในประเทศไทยตั้งแต่เดือนเมษายนจนถึงเดือนธันวาคมในปี พ.ศ. 2564 (กระทรวงสาธารณสุข, 2565)

3. ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยบทเพื่อศึกษากลวิธีทางภาษาในมิติด้านด้วยบท เพื่อศึกษามิติปฏิบัติทางวาทกรรม และเพื่อวิเคราะห์มิติปฏิบัติการทางสังคมวัฒนธรรม โดยประยุกต์ใช้แนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ของ Fairclough (1995) และแนวคิดองค์ประกอบการสื่อสารของ Hymes (1974) จากนั้นผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบการพรรณนา (descriptive analysis)

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์กลวิธีทางภาษาที่พบในในมิติด้านด้วยบท ประกอบด้วย กลวิธีการใช้คำศัพท์ การใช้ประเภทประโยค และการใช้มูลบท ผลการวิเคราะห์ในมิติปฏิบัติทางวาทกรรมพบทั้ง 8 องค์ประกอบตามหลักทฤษฎีชาติพันธุ์วรรณาแห่งการสื่อสาร และในส่วนของมิติปฏิบัติการทางสังคมวัฒนธรรม ผู้วิจัยนำเสนอแนวคิดในด้านอำนาจ/ความรู้ และแนวคิดบริโภคนิยม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. มิติด้านด้วยบท

ผลการศึกษาด้านมิติด้านด้วยบท ประกอบด้วย กลวิธีการใช้คำศัพท์ การใช้ประเภทประโยค และการใช้มูลบท ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 กลวิธีการใช้คำศัพท์

มีการใช้คำศัพท์แบ่งออกเป็น 6 ประเภท ประกอบด้วย 1) คำแสดงทัศนภาวะ 2) คำศัพท์อ้างอิงหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ของรัฐในฐานะผู้ควบคุมสถานการณ์ 3) คำศัพท์ Phuket และ Bangkok 4) คำศัพท์ในบริบทท่องเที่ยวและกิจกรรมท่องเที่ยว 5) คำศัพท์แสดงการเดินทางและการขนส่ง และ 6) คำศัพท์เกี่ยวกับอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกในการป้องกันโรค

1.1.1 คำแสดงทัศนภาวะ

คำแสดงทัศนภาวะ (modality word) มีหน้าที่ในการบ่งชี้ทัศนคติของผู้เขียนตัวบท และเป็นคำที่สามารถสร้างความหมายในเชิงปฏิสัมพันธ์กับผู้อ่านตัวบท Halliday and Matthiessen (2014) แบ่งประเภทของคำแสดงทัศนภาวะเป็น 2 กลุ่ม คือ 1) คำแสดงทัศนภาวะปริพัทธ (deontic word) แสดงโดยคำกริยาช่วย “must” “would like” และ “should” คำกริยา “require” และคำคุณศัพท์ “necessary” “able” และ “unable” มีหน้าที่ในการสร้างความผูกมัด และบ่งชี้คำแนะนำ 2) คำแสดงทัศนภาวะสัญชาน (epistemic word) แสดงโดย คำกริยาช่วย “will” และ “may” คำคุณศัพท์ “likely” “possible” และ “unsure” มีหน้าที่แสดงออกถึงความเป็นไปได้ ดังนี้

"Ubon Ratchathani: All visitors must show official documents to prove their travel was necessary. They are also required to register with the Hug Uboncontact tracing application and take DMHTT precautions."

(Tourism Authority of Thailand Newsroom, 2021, 3 February)

"Effective from 18 April, 2021, the latest restrictions will likely be in place for two weeks."

(Tourism Authority of Thailand Newsroom, 2021, 17 March)

1.1.2 คำศัพท์อ้างอิงหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ของรัฐในฐานะผู้ควบคุมสถานการณ์จากข้อมูลพบว่า มีการใช้คำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของหน่วยงานของรัฐ และเจ้าหน้าที่ มีการอ้างอิงมหาวิทยาลัยของประเทศไทยและต่างประเทศ มีลักษณะเป็นนามวลี ได้แก่ “public health office” “the local administration” “the local health officer” และ “University” ดังนี้

"Those who do not want to enter quarantine must undergo a rapid test immediately as instructed by the local health officer and must pay the fee of 600 Baht at their own expense."

(Tourism Authority of Thailand Newsroom, 2021, 5 January)

"Thai researchers from Chulalongkorn University, Faculty Of Forestry, Kasetsart University, and the DNP visited many caves in June 2020 and collected Dropping and blood samples of wildlife in their natural habitat."

(Tourism Authority of Thailand Newsroom, 2021, 25 February)

1.1.3 คำศัพท์ Phuket และ Bangkok ในฐานะจังหวัดสำคัญของประเทศ

ข้อมูลคำศัพท์เกี่ยวกับจังหวัดเป็นลักษณะข้อมูลโดยทั่วไป เป็นการกล่าวถึงมาตรการ การควบคุม การเดินทาง และข้อจำกัดของแต่ละจังหวัด ข้อมูลคำศัพท์ “Phuket” และ “Bangkok” เป็นจังหวัด ที่ได้รับความสำคัญ เมื่อมีมาตรการป้องกันหรือผ่อนคลาย ทั้ง 2 จังหวัดจะได้รับความสนใจให้เป็น 2 จังหวัด แรกของประเทศ ดังนี้

"This update includes Bangkok's easing of restrictions for 13 types of businesses and venues to resume operations, while Phuket also lifted restrictions on some businesses and venues."

(Tourism Authority of Thailand Newsroom, 2021, 22 January)

1.1.4 คำศัพท์ในบริบทท่องเที่ยวและกิจกรรมท่องเที่ยว

จากข้อมูลพบว่ามีการใช้คำศัพท์แสดงโดยคำนามในบริบทท่องเที่ยวและกิจกรรมต่าง ๆ จัดกลุ่มได้ 5 ประเภท คือ 1) กิจกรรมเกี่ยวกับที่พักและการบริการ “venues” “services” และ “clinics” 2) กิจกรรมการใช้จ่าย “shops” “markets” “stores” และ “outlets” 3) อาหารและเครื่องดื่ม “restaurants” “food” “beverages” และ “pubs” 4) กิจกรรมเชิงสุขภาพ “massage” “gyms” และ “clinics” และ 5) กิจกรรมกีฬาและความบันเทิง “entertainment” “karaoke” “boxing” “stadiums” “cockfighting” “events” “gyms” “boxing” และ “stadiums” ดังนี้

"Reconsidering organising New Year activities or downsizing under strict public health guidelines. Sport venues, boxing stadiums, and fighting cock facilities are to set up a visitor registration system."

(Tourism Authority of Thailand Newsroom, 2021, 2 January)

1.1.5 คำศัพท์แสดงการเดินทางและการขนส่ง

คำศัพท์แสดงการเดินทางและการขนส่ง แสดงโดยคำนาม คำกริยา และคำคุณศัพท์ แบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ 1) การเดินทางและการขนส่งทั่วไป “travel” “routes” และ “interprovincial” 2) รูปแบบการเดินทาง “flights” “boat” “cruise” และ “train” 3) การเดินทางเข้า-ออก “entry” “enter” และ “exit” และ 4) ผู้โดยสารและนักเดินทาง “travellers” “visitors” “arrivals” และ “passengers” คำศัพท์ ในกลุ่มนี้นำเสนอบริบทความยากลำบากในการเดินทางในช่วงเวลาการระบาด ดังนี้

"Fully vaccinated international visitors under the Phuket Sandbox programme can still enter and exit Phuket per the existing rules and regulations."

(Tourism Authority of Thailand Newsroom, 2021, 12 October)

1.1.6 คำศัพท์เกี่ยวกับอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกในการป้องกันโรค

คำศัพท์ในกลุ่มนี้มุ่งเน้นอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกแสดงโดยคำนามและนามวลี แบ่งได้เป็น 4 กลุ่ม คือ 1) เครื่องมือดิจิทัล “Mor Chana contact tracing application” 2) เครื่องมือ ตรวจวัดโรค “rapid antigen test” และ “RT-PCR test” 3) อุปกรณ์ป้องกัน “mask” และ “gel” และ 4) วัคซีน “vaccination” และ “vaccine” ดังนี้

"Krabi: Visitors from Samut Sakhon are required to register with the QT14 and Mor Chana contact tracing applications and must show official documents to prove their travel was necessary."

(Tourism Authority of Thailand Newsroom, 2021, 3 February)

1.2 การใช้ประเภทประโยค

ผู้วิจัยแบ่งประเภทของประโยค โดยใช้คำอธิบายของ Halliday and Matthiessen (2014) แบ่งเป็น 1) ประเภทประโยคตามการเชื่อมความ พิจารณาจากคุณสมบัติทางความหมายในระบบคำสันธาน (conjunction system) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบประโยค 3 ประเภท คือ ประโยคแสดงความเป็นเหตุผล ประโยคแสดงความขัดแย้ง และประโยคแสดงเงื่อนไข และ 2) ประเภทประโยคแบ่งตามโครงสร้างและหน้าที่ ประกอบด้วย ประโยคแสดงการปฏิเสธ และประโยคคำสั่ง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.2.1 ประโยคแสดงความเป็นเหตุเป็นผล

การใช้ประโยคแสดงความเป็นเหตุผลแสดงโดยคำสันธาน "because" เพื่อเป็นตัวแทนของชุดความรู้ที่ถูกต้องและแม่นยำเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และยังมีหน้าที่ในการสร้างกำลังใจให้ผู้อ่านว่าเศรษฐกิจการท่องเที่ยวต้องกลับมาดีขึ้นอีกครั้ง ดังนี้

"Samples were also collected for wildlife species in Thailand at The beginning of COVID-19 because there was suspicion that this infection comes from animals."

(Tourism Authority of Thailand Newsroom, 2021, 25 February)

"Also, the reopening effort is to welcome back everyone, both local and international visitors, because each and every one is important to the revival of Thailand's tourism."

(Tourism Authority of Thailand Newsroom, 2021, 2 June)

1.2.2 ประโยคแสดงความขัดแย้ง

ประโยคแสดงความขัดแย้งแสดงออกโดยการใช้คำสันธาน "but" "although" และ "however" ความร่วมมือจากประชาชนและผู้เดินทางเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้การระบาดของโรคเบาบางลง ดังนี้

"Travel between dark-red zone provinces and other areas can resume although the government asks that unnecessary travel to be avoided."

(Tourism Authority of Thailand Newsroom, 2021, 13 November)

1.2.3 ประโยคแสดงเงื่อนไข

ประโยคแสดงเงื่อนไขมีหน้าที่ในการเตือนและการให้คำแนะนำแก่ประชาชนว่าสิ่งไหนควรหรือไม่ควรปฏิบัติ เป็นการสร้างเงื่อนไข แสดงโดยการใช้คำสันธาน "if" และ "when" ดังนี้

"If going out is unavoidable, make your trip count and take DMHTT precautions to prevent the spread of COVID-19."

(Tourism Authority of Thailand Newsroom, 2021, 24 April)

1.2.4 ประโยคแสดงการปฏิเสธ

ประโยคแสดงการปฏิเสธแสดงโดยคำบ่งชี้การปฏิเสธ “not” ในตำแหน่งกริยาวิลี มีหน้าที่ในการนำเสนอข้อห้าม ดังนี้

"Events and activities prone to the spread of disease are allowed to be held, but the number of attendees must not exceed 500 people."

(Tourism Authority of Thailand Newsroom, 2022, 22 October)

1.2.5 ประโยคคำสั่ง

ประโยคคำสั่งมีหน้าที่สั่งการ (commanding) ในเชิงบังคับให้ทำตามมาตรการป้องกันโรค รูปประโยคคำสั่งของภาษาอังกฤษมีโครงสร้างคือขึ้นต้นประโยคด้วยภาคแสดงหรือกริยาวิลี (Halliday & Matthiessen, 2014, pp. 136-145) ดังนี้

"Undergo Immigration and Customs procedures, and a COVID-19 screening, including RT-PCR tests."

(Tourism Authority of Thailand Newsroom, 2021, 18 June)

1.3 การใช้มูลบท

มูลบทคือถ้อยคำที่มีรูปภาพในการสื่อความคิดที่มีอยู่ในสังคม โดยมูลบทเป็นกลวิธีในการกล่าวถึงความเชื่อหรือค่านิยมที่คนในสังคมส่วนใหญ่คิดเห็น ดังนี้

รูปภาพ: *"Sa Kaeo Closure of COVID-19 risk areas, including boxing stadiums fighting cock and bull facilities, and karaoke."*

(Tourism Authority of Thailand Newsroom, 2021, 5 January)

สื่อมูลบท: มีกิจกรรมที่เสี่ยงในการทำให้เกิดการระบาด รัฐมีหน้าที่บริหารความเสี่ยงและเป็นผู้มีอำนาจเพื่อควบคุมกิจกรรม

รูปภาพ: *"Currently, there are 1,389 venues and businesses across Phuket that have received the Amazing Thailand SHA certificate. These include 882 in the hotel, accommodation, and homestay category; 169 in the restaurants and diners' category."*

(Tourism Authority of Thailand Newsroom, 2021, 4 June)

สื่อมูลบท: รัฐมีหน้าที่สร้างความเชื่อมั่นในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศ

รูปภาพ: *"Mr. Tanes Petsuwan, TAT Deputy Governor for Marketing Communications, said, "The TAT Newsroom has been a trusted source of English language tourism-related news and updates in Thailand for two decades since 2001."*

(Tourism Authority of Thailand Newsroom, 2021, 2 June)

สื่อมูลบท: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยเป็นช่องทางที่น่าเชื่อถือในการนำเสนอข่าวสาร

รูปภาพ: "*Lamphun: Overnight visitors are required to report to the local administration or public health office.*"

(Tourism Authority of Thailand Newsroom, 2021, 3 February)

สื่อมวลชน: เมื่อมีการเดินทาง หน่วยงานรัฐเป็นหน่วยงานหลักที่ประชาชนและผู้เดินทางต้องเข้าพบหรือแสดงตนเพื่อคัดกรองโรค

รูปภาพ: "*The State Railway of Thailand (SRT) is suspending 57 Additional train services from 26 January, 2021, as part of the nationwide effort to prevent the spread of COVID-19.*"

(Tourism Authority of Thailand Newsroom, 2021, 25 January)

สื่อมวลชน: การเดินทางด้วยการขนส่งสาธารณะทำให้เกิดการระบาดขึ้นได้

ผลการนำเสนอกลวิธีทางภาษาสะท้อนการสร้างชุดความคิดหลักในการบริหารการควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 คือ 1) ชุดความคิดเกี่ยวกับรัฐและชาติ และ 2) ชุดความคิดเกี่ยวกับประชาชน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ชุดความคิดเกี่ยวกับรัฐและชาติ กล่าวคือ การที่รัฐร่วมมือกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยเป็นการสร้างสถานะที่น่าเชื่อถือ ถือครองข้อมูลที่ถูกต้อง มีมาตรการควบคุมและการเฝ้าระวังโรค และเป็นผู้บรรเทาเศรษฐกิจ กลวิธีทางภาษาเกี่ยวกับชุดความคิดนี้ คือ การใช้คำศัพท์อ้างอิงถึงหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ของรัฐในฐานะผู้ควบคุมสถานการณ์ การใช้คำแสดงทัศนภาวะปริพหุและประโยคคำสั่งเพื่อแสดงข้อบังคับที่หน่วยงานรัฐแจ้งต่อประชาชนและประชาชนพึงปฏิบัติตามกฎบังคับ รวมทั้งการใช้คำแสดงทัศนภาวะสัญญาณเพื่อแสดงความเป็นไปได้ในการจัดการความเสี่ยงของโรค การใช้คำศัพท์ในบริบทท่องเที่ยวและกิจกรรมท่องเที่ยว และการใช้คำศัพท์แสดงการเดินทางและการขนส่งเป็นการแสดงให้เห็นว่ารัฐเป็นผู้สร้างข้อจำกัดในกิจกรรมต่าง ๆ รวมทั้งการใช้คำศัพท์เกี่ยวกับอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกยังบ่งชี้ว่ารัฐเป็นผู้แสดงออกถึงความกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาให้กับประชาชน นอกจากนี้ การสื่อมวลชนยังมีส่วนสร้างความน่าเชื่อถือในการนำเสนอข่าวสาร เพราะประชาชนและผู้เดินทางต้องเข้าพบเพื่อคัดกรองโรค และต้องติดตามข่าวสารทั้งการเดินทางในประเทศไทยควบคู่กับข่าวสารการระบาดของโรค ในส่วนของการสนับสนุนการท่องเที่ยว คือ การใช้คำศัพท์ Phuket และ Bangkok ในฐานะจังหวัดสำคัญของประเทศและสนับสนุนนโยบาย Sandbox รวมทั้งการสื่อมวลชนว่ารัฐมีหน้าที่สร้างความเชื่อมั่นในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศ จากข้อมูลยังพบว่ารัฐไม่ได้เป็นผู้ออกกฎที่เคร่งครัดเพียงอย่างเดียว แต่ยังสร้างกำลังใจให้ประชาชน ว่าประชาชนเป็นส่วนสำคัญของประเทศและมีส่วนในการรื้อฟื้นให้การท่องเที่ยวให้กลับมาดี ดังปรากฏในประโยคแสดงความเป็นเหตุเป็นผล

2. ชุดความคิดเกี่ยวกับประชาชน กล่าวคือ ประชาชนมีพฤติกรรมเสี่ยงและขาดความตระหนักจนทำให้การระบาดขยายวงกว้าง รวมทั้งขาดความรับผิดชอบต่อส่วนรวมนำมาสู่สถานะการระบาดที่ยากจะควบคุม ประชาชนจึงต้องได้รับคำแนะนำจากรัฐเพื่อสร้างความรับผิดชอบให้แก่ตนเอง ครอบครัว หน่วยงาน และสังคม กลวิธีทางภาษาเกี่ยวกับชุดความคิดนี้ประกอบด้วย คำศัพท์ในบริบทท่องเที่ยวและกิจกรรมท่องเที่ยว และการสื่อมวลชนว่ามีกิจกรรมที่เสี่ยงในการทำให้เกิดการระบาด จากข้อมูลพบว่ามีการจัดกิจกรรมบันเทิงมีการรวมกลุ่มกันในกิจกรรมที่สร้างความบันเทิง นอกจากนี้การใช้ประโยคแสดงความเป็นเหตุเป็นผลเพื่อนำมาซึ่งการระบาดเป็นสิ่งที่ผู้คนในสังคมร่วมกันควบคุมได้ และการใช้ประโยคแสดงเงื่อนไขและประโยคคำสั่งเพื่อบ่งชี้สิ่งที่ประชาชนควรทำหรือไม่ควรทำ และบทลงโทษหากไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของรัฐ

2. มิติปฏิบัติทางวาทกรรม

องค์ประกอบของการสื่อสารในแนวคิดชาติพันธุ์วรรณนาแห่งการสื่อสารมี 8 องค์ประกอบ ดังนี้

2.1 ฉาก (situation-s)

ฉากกล่าวถึงสถานที่และเวลาที่มีการสื่อสารของตัวบท ฉากด้านสถานที่มี 2 ลักษณะ คือ 1) ฉากในรูปแบบสื่อออนไลน์ภาษาอังกฤษทำให้เกิดการสื่อสารระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสารได้ ผู้รับสารสามารถเข้าถึงเนื้อหาได้ผ่านทางเว็บไซต์หลักของ TAT Newsroom ในหัวข้อ Situation Updates และ 2) ฉากที่ปรากฏในเนื้อหา ซึ่งมีการกล่าวถึงสถานที่ในจังหวัดท่องเที่ยวต่าง ๆ ทั่วประเทศไทย ในส่วนของ ฉากด้านเวลา คือเวลาที่เว็บไซต์นำเสนอเนื้อหาที่เป็นกระแสหลักเกี่ยวกับการระบาดและมาตรการป้องกันโรค ซึ่งมีประกาศในวันที่ 6 มกราคม พ.ศ. 2563 ถึง 27 มกราคม พ.ศ. 2566 ดังนี้

ฉากด้านสถานที่: "*Chiang Mai: All visitors must register with the CM-Chana contact tracing application, and follow official instructions.*"

(Tourism Authority of Thailand Newsroom, 2021, 3 February)

ฉากด้านเวลา: "*Bangkok, updated on 11 October, 2021 – The Tourism Authority of Thailand (TAT) would like to provide the latest information on air travel within Thailand on the various airlines who operate domestic route networks.*"

(Tourism Authority of Thailand Newsroom, 2021, 11 October)

2.2 ผู้ร่วมสื่อสาร (participants-p)

ผู้ร่วมการสื่อสารมีหน่วยงานของ TAT Newsroom ภายใต้การดำเนินงานของกองวิเทศสัมพันธ์ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ในฐานะเป็นผู้ส่งสาร ซึ่งหน่วยงานมุ่งเน้นเนื้อหาในด้านการประชาสัมพันธ์ ข้อบังคับและข้อปฏิบัติต่อผู้ส่งสาร ยังมีการเขียนอ้างอิงถึงองค์กรสุขภาพระดับโลกร่วมด้วย คือ องค์การอนามัยโลก และองค์การสหประชาชาติ นอกจากนี้ หน่วยงานของ TAT Newsroom มีการอ้างอิงถึงหน่วยงานกระทรวงอื่น ๆ ที่พบในเนื้อหา คือ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวง การท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จึงอาจกล่าวได้ว่า หน่วยงานเหล่านี้มีอิทธิพลต่อเนื้อหาและเป็นส่วนกำหนดทิศทางการส่งสารในกรณีของผู้รับสาร คือประชาชนที่อ่าน TAT Newsroom ภายใต้หัวข้อ Situation Updates ในช่วงการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ผู้รับสารอาจเป็นนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติหรือผู้ที่จำเป็นต้องเดินทางเข้ามาในประเทศไทยในช่วงเวลาดังกล่าว

2.3 จุดมุ่งหมาย (ends-e)

จุดมุ่งหมายสำคัญมีประเด็นในการนำเสนอ ดังนี้ 1) นำเสนอมาตรการการป้องกันโรค มีลักษณะบังคับว่าด้วยกฎหมาย 2) สั่งการให้ผู้อ่านปฏิบัติตามคำแนะนำเพื่อควบคุมโรคอย่างมีประสิทธิภาพ 3) นำเสนอมาตรการผ่อนคลายในการท่องเที่ยว เพื่อเร่งรัดฟื้นเศรษฐกิจ 4) ชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในแต่ละพื้นที่และมีการอ้างอิงงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโรค และ 5) นำเสนอภาพลักษณ์ที่ดีมีความเป็นมืออาชีพ กล่าวคือเป็นจุดมุ่งหมายในเชิงการเมือง แสดงออกให้เห็นว่าเนื้อหาของตัวบทรายงานใน TAT Newsroom ได้รับการสนับสนุนจากองค์กรของรัฐ ตัวบทจึงบ่งชี้ความหมายเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ให้มีความหมายเชิงบวกต่อรัฐและการแสดงออกในการควบคุมโรค ถือเป็นประโยชน์ต่อรัฐในรูปแบบที่ประชาชนต้องร่วมมือ

2.4 การลำดับวาทกรรม (act sequence-a)

การลำดับวาทกรรมประกอบด้วย 3 ส่วน คือ 1) การเกริ่นนำเรื่องราว เป็นวาทกรรมการเกริ่น มีลักษณะบังคับปรากฏ เป็นการเกริ่นนำประเด็นสำคัญว่าเกิดอะไรขึ้นบ้าง 2) ส่วนเนื้อหาหลักเป็นวาทกรรมบอกเล่า มีลักษณะบังคับปรากฏเป็นส่วนเนื้อหาหลักของตัวบท มีการขยายรายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับสภาวะการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 กฎข้อบังคับหรือคำแนะนำที่ผู้อ่านต้องติดตาม ซึ่งบางครั้งจะมีการใช้วาทกรรมอื่น ๆ ประกอบด้วย เช่น วาทกรรมการอธิบาย วาทกรรมการชี้แจงเหตุผล การเตือน การแนะนำ การสั่งการ การคาดคะเน การให้กำลังใจ และ 3) ส่วนการปิดเรื่อง เป็นวาทกรรมสั่งการ มีลักษณะ บังคับปรากฏ เพื่อให้ผู้อ่านติดต่อสอบถามเพิ่มเติมหากเกิดข้อสงสัยหรือต้องการข้อมูลเพิ่มเติม ดังนี้

การเกริ่นนำเรื่องราว: *"Bangkok, 01 July, 2021 – The Tourism Authority of Thailand (TAT) would like to provide an update on the requirements needed for domestic travel to Ko Samui, Surat Thani for both Thais and foreigners."*

ส่วนเนื้อหาหลัก: *"For domestic travellers from Maximum and Strict Controlled Areas or 'dark-red zone' provinces, Maximum Controlled Areas or 'red zone' provinces, and Controlled Areas or 'orange zone' provinces, the following requirements apply: Must scan the QR code "SAVE SURAT" and complete all the information."*

ส่วนการปิดเรื่อง: *"For additional information and assistance relating to Thailand's tourism, contact the TAT Contact Centre 1672 or Tourist Police 1155."*

(Tourism Authority of Thailand Newsroom, 2021, 1 July)

2.5 นำเสียง (key-k)

รายงานออนไลน์สถานการณ์การท่องเที่ยวเน้นข้อปฏิบัติให้ผู้อ่านทำตามคำแนะนำ มีลักษณะนำเสียงแบบเป็นทางการเป็นหลักเพื่อให้เนื้อหาเกิดความรู้สึกจริงจังและน่าเชื่อถือ ข้อมูลบางส่วนพบว่ามีลักษณะแบบกึ่งทางการ ซึ่งเป็นการยกบทสัมภาษณ์ของเจ้าหน้าที่หน่วยงานรัฐที่ให้กำลังใจและให้ความหวังผู้อ่านเกี่ยวกับการแก้ปัญหาการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เพื่อให้การท่องเที่ยวดีขึ้นอีกครั้ง

2.6 เครื่องมือ (instrumentality-i)

รูปแบบของถ้อยคำสื่อสารที่พบในข้อมูลเป็นแบบตัวเขียนทั้งหมด มีลักษณะเด่นเป็นภาษาทางการ และต่างจากภาษาพูด เช่น โครงสร้างของตัวบทมีรูปแบบชัดเจนเป็นแบบแผนตามการลำดับวาทกรรมมีวัตถุประสงค์ในการนำเสนอเนื้อหาที่ตรงไปตรงมา เนื้อหา มีการอ้างอิงข้อมูลที่น่าเชื่อถือ มีการใช้คำศัพท์เฉพาะเกี่ยวกับอุปกรณ์ป้องกันโรค ไม่พบประโยคคำถามและประโยคเชิงวาทศิลป์เพื่อให้ผู้อ่านมีส่วนร่วมหรือให้ขบคิดในเนื้อหา อย่างไรก็ตาม จากข้อมูลพบว่าเนื้อหามีส่วนที่เป็นลักษณะภาษาแบบ กึ่งทางการ เช่นเดียวกัน เช่น การใช้สรรพนาม "I" และ "we" ในส่วนที่เป็นบทสัมภาษณ์ นอกจากนี้ เครื่องมือในการนำเสนออีกรูปแบบหนึ่งคือ ประโยคประกอบบุรุษภาพสถานที่ท่องเที่ยวของจังหวัดในประเทศไทย

2.7 บรรทัดฐานในการปฏิสัมพันธ์และการตีความ (norms of interaction and interpretation-n)

บรรทัดฐานในการปฏิสัมพันธ์ คือ ผู้ส่งสารเป็นส่วนหนึ่งของหน่วยงานรัฐ มีสถานะเป็นผู้มีความรู้ และมีข้อมูลที่ถูกต้อง รวมทั้งยังเป็นผู้ให้การช่วยเหลือในการประชาสัมพันธ์ข้อควรปฏิบัติเมื่อนักท่องเที่ยวหรือผู้เดินทางเข้ามาในประเทศไทย ในอีกกรณีหนึ่ง ผู้รับสารคือประชาชน ซึ่งเป็นผู้อ่านรายงานภาษาอังกฤษ เพื่อเตรียมตัวกับสถานะเข้มงวด ประชาชนหรือผู้อ่านจึงเป็นฝ่ายเรียนรู้ ยอมรับ และปฏิบัติตามนโยบาย การป้องกันโรค รวมถึงเป็นผู้รับการช่วยเหลือ กล่าวได้ว่าผู้ส่งสารต้องการแสดงว่าตนมีสถานะที่เหนือกว่าผู้รับสาร ในด้านของผู้ถือครองข้อมูลและความรู้ กลวิธีทางภาษาที่แสดงในประเด็นนี้คือการใช้มูลบท การใช้ประโยคคำสั่ง คำศัพท์อ้างอิงถึงหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ของรัฐในฐานะผู้ควบคุมสถานการณ์ เป็นต้น ส่วนปฏิสัมพันธ์ในการตีความ คือ ผู้รับสารตีความว่าสารมีความน่าเชื่อถือ เนื่องจากข้อมูลที่นำเสนอเป็น การอ้างอิงจากมาตรการของรัฐที่บังคับใช้ทั่วประเทศ รวมทั้งเนื้อหาบางส่วนมีการอ้างอิงจากองค์กรต่าง ๆ และเป็นที่ยอมรับว่าเป็นหน่วยงานที่น่าเชื่อถือ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ผู้รับสารสามารถคล้อยตามสารที่ส่งมาได้ง่ายและสมเหตุผลในการติดตามข่าวสารอย่างต่อเนื่อง

2.8 ประเภทการสื่อสาร (genres-g)

ประเภทของการสื่อสารเป็นการให้คำแนะนำและนำเสนอข้อควรปฏิบัติ มีลักษณะเป็น ตัวบทประเภทกระบวนการ (procedural text) เนื้อหาในตัวบทมีความเป็นทางการและมุ่งเน้นการให้ข้อมูลและ กระบวนการเกี่ยวกับการป้องกันและการลดการแพร่กระจายของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เช่น การนำเสนอ ข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางไปจังหวัดต่าง ๆ การแสดงตนเพื่อคัดกรองโรค หรือการปฏิบัติตัวเพื่อหลีกเลี่ยงกิจกรรม เสี่ยงในสังคม อย่างไรก็ตาม แม้ว่าเนื้อหาของตัวบทจะเน้นไปที่กระบวนการเป็นหลัก แต่ก็สามารถพบเนื้อหาใน ลักษณะผสมผสานได้ กล่าวคือ การจัดลำดับวัจนกรรมของเนื้อหาในข้อมูลมีองค์ประกอบ 3 ส่วน คือ 1) การเกริ่นนำ เรื่องราว มีลักษณะในเชิงบรรยายเกี่ยวกับการระบาด 2) ส่วนเนื้อหาหลัก นำเสนอกระบวนการที่ทำให้โรคระบาด ทุเลาลง เนื้อหา มีการแสดงตัวอย่างและขั้นตอนในการร่วมมือกับหน่วยงานรัฐ และ 3) ส่วนการปิดเรื่อง เป็นส่วนที่ ให้ผู้อ่านให้ติดต่อมาทางการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยหากมีข้อสงสัย

3. มิติปฏิบัติการทางสังคมวัฒนธรรม

มิติปฏิบัติการทางสังคมวัฒนธรรมมี 2 แนวคิดสำคัญแฝงอยู่ในเนื้อหารายงานออนไลน์สถานการณ์ การท่องเที่ยวโดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย คือ 1) แนวคิดในด้านอำนาจ/ความรู้ (power/knowledge) และ 2) แนวคิดบริโภคนิยม (consumerism) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1 แนวคิดในด้านอำนาจ/ความรู้ (power/knowledge)

เมื่อพิจารณาคู่ ความสัมพันธ์ เชิงอำนาจจะพบว่า กลวิธีทางภาษาในข้อมูล ของการศึกษาบ่งชี้ให้รัฐมีอำนาจเหนือกว่าประชาชนและผลักดันให้เกิดการควบคุมประชาชน ให้ทำตามมาตรการอย่างจริงจัง เนื่องจากประชาชนเป็นผู้ที่ไม่มีอำนาจ อีกทั้งยังเป็นส่วนหนึ่งของ ปัญหา มีพฤติกรรมเสี่ยงในการกระจาย การระบาด การควบคุมของหน่วยงานรัฐต่าง ๆ จึงต้องได้รับความร่วมมือจากประชาชนจนกว่าสถานการณ์จะเบาบางลง นอกจากนี้ เนื้อหาในการนำเสนอข้อมูลยัง ถือว่าเป็นเครื่องมือสำคัญที่แสดงออกถึงความรู้ว่ารัฐมีอำนาจที่เหนือกว่าและเนื้อหาที่มีความเป็นทางการ มี แบบแผนในการนำเสนอและลำดับที่ชัดเจน มีลักษณะเป็นตัวบทประเภทกระบวนการบางส่วนของเนื้อหา เป็นการอธิบายเชิงวิทยาศาสตร์และการแพทย์ และมักจะอ้างอิงหน่วยงานวิจัยและมหาวิทยาลัย ด้วย เหตุนี้ ตัวบทรายงานออนไลน์สถานการณ์การท่องเที่ยว จึงมีเนื้อหาที่แฝงแนวคิดในด้านการใช้อำนาจ/ ความรู้ ที่แสดงถึงความน่าเชื่อถือของข้อมูลและมีศักยภาพในการควบคุมความคิดและพฤติกรรมของ

ประชาชนให้เชื่อมั่นในข้อมูลที่หน่วยงานรัฐนำเสนอ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยจึงต้องทำหน้าที่ในการผลิตซ้ำคำแนะนำที่ทรงประสิทธิภาพของหน่วยงานรัฐตลอดระยะเวลาการระบาดของโรคในปี พ.ศ. 2564 จุดประสงค์ของการใช้อำนาจ/ความรู้เกี่ยวเนื่องกับการสร้าง “สมาชิกที่พึงประสงค์” กล่าวคือ ผู้อ่านตัวบทรายงานออนไลน์สถานการณ์การท่องเที่ยวมีอำนาจที่น้อยกว่าและมีความรู้เกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ไม่มากเท่ากับหน่วยงานของรัฐ ดังนั้น ประชาชนจึงต้องเป็นสมาชิกที่พึงประสงค์และมีหน้าที่ต้องอยู่ในกฎระเบียบและปฏิบัติตามคำแนะนำอย่างเคร่งครัด

3.2 แนวคิดบริโภคนิยม (consumerism)

การท่องเที่ยวเป็นอีกหนึ่งอุตสาหกรรมหลักที่ขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศไทย แนวคิดบริโภคนิยมจึงเป็นแนวคิดที่สัมพันธ์กับลักษณะการทำงานของการทำงานของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เป็นการส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวภายในประเทศเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจหรือบรรเทาวิกฤติให้เป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้น จากข้อมูลพบว่า การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยสนับสนุนการบริโภค และนำเสนอเนื้อหาให้การท่องเที่ยวเป็นส่วนหนึ่งของการบริโภค และถูกทำให้เป็นสินค้าเพื่อกระตุ้นการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยว หนึ่งในกลยุทธ์สำคัญที่รัฐบาลไทยใช้เพื่อกระตุ้นการบริโภคคือนโยบายการท่องเที่ยวแบบ Sandbox โดยใช้จังหวัดภูเก็ตเป็นต้นแบบแนวคิดบริโภคนิยมถูกผลิตซ้ำเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว และมีส่วนในการผลักดันเศรษฐกิจให้ดียิ่งขึ้น รวมถึงยังแสดงให้เห็นสภาวะการกลับสู่ “ความปกติ” ที่สมาชิกในสังคมควรได้รับ

อภิปรายผลการวิจัย

1. หน่วยงานรัฐมีภาพลักษณ์ที่ดี มีการบริหารความเสี่ยง และประชาชนเป็นส่วนหนึ่งของปัญหา

ผลจากการศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพรรณษา ภักตริก (2565) ในการศึกษาชาวทกรรมโควิด-19 ในการค้นหาหวัระ และงานวิจัยของ Kheovichai (2022) ในการวิเคราะห์การสร้างวาทกรรมในคำกล่าวรายงานของผู้อำนวยการใหญ่องค์การอนามัยโลก หน่วยงานรัฐไม่ได้เพียงให้ความสำคัญในการนำเสนอข้อมูลต่าง ๆ เพียงอย่างเดียว แต่การนำเสนอข้อมูลมีการสร้างภาพลักษณ์ให้เป็นหน่วยงานที่กระตุ้นหรือรันมีความน่าเชื่อถือและพึ่งพาได้ ในขณะที่สาเหตุของปัญหาการระบาดมาจากประชาชนเป็นหลัก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ TAT Newroom เป็นหน่วยหนึ่งของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ที่นำเสนอภาพลักษณ์การท่องเที่ยวให้ดูดีและดึงดูดนักท่องเที่ยวแม้สถานการณ์อาจจะยังไม่คลี่คลายคืน โดยเนื้อหาสอดคล้องกับแนวคิดบริโภคนิยม มีการประชาสัมพันธ์ การท่องเที่ยวแบบ Sandbox เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจการท่องเที่ยว และสร้างบรรยากาศการท่องเที่ยวให้เป็นสภาวะปกติ นอกจากนี้จากการวิเคราะห์คำสำคัญในคลังข้อมูลหนังสือพิมพ์ขนาดใหญ่ภาษาอังกฤษของ Jiang and Hyland (2021) ยังพบว่าเนื้อหาของข่าวเกี่ยวกับการระบาดกล่าวถึงอาการของโรค มาตรการป้องกันวัคซีน และกิจกรรมที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อ ซึ่งค่อนข้างตอบรับกับการศึกษาในครั้งนี้ โดยเฉพาะในด้านการใช้คำศัพท์เกี่ยวกับอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกและคำศัพท์ในบริบทท่องเที่ยว แม้ว่าข้อมูลสำหรับกรณีวิเคราะห์ในครั้งนี้เป็นคลังข้อมูลขนาดเล็ก แต่กลับแสดงให้เห็นว่าหน่วยงานผู้รับผิดชอบในการนำเสนอรายงานออนไลน์สถานการณ์การท่องเที่ยวของ TAT Newroom เน้นย้ำเรื่องการบริหารความเสี่ยงในการเดินทางเข้าประเทศเป็นส่วนสำคัญหลักเทียบเท่ากับเนื้อหาข่าวในคลังข้อมูลขนาดใหญ่ ทั้งนี้ การบริหารความเสี่ยงของหน่วยงานรัฐที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยนำเสนอเน้นสอดคล้องกับแนวคิดในด้านอำนาจ/ความรู้เพราะหน่วยงานรัฐต้องวางสถานะของตนให้มีอำนาจเหนือมากกว่าประชาชนเพื่อควบคุมสถานการณ์และมุ่งสร้างประชาชนให้เป็นสมาชิกที่พึงประสงค์

2. ภาษาที่สื่อถึงความรุนแรง ความตลก และไม่เป็นทางการอาจไม่ได้เป็นทางเลือกสำหรับสื่อออนไลน์หลักของประเทศไทยในบริบทของการท่องเที่ยว

ผลจากการศึกษาในมุมมองของกลวิธีทางภาษาตอบรับกับชุดความคิดเกี่ยวกับรัฐและชาติ และชุดความคิดเกี่ยวกับประชาชน ในข้อมูลจากการวิเคราะห์ที่ไม่พบชุดความคิดเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในฐานะที่เป็นศัตรูหรือคู่ต่อสู้ ดังปรากฏในงานวิจัยของ สุพรรณษา ภักตริก (2565) และ Kheovichai (2022) โดยการบ่งชี้ความเป็นศัตรูหรือคู่ต่อสู้แสดงออกด้วยการใช้ภาษาในเชิงอุปลักษณ์ เช่นเดียวกันกับงานของ Seixas (2021) และ Joharry and Turiman (2020) โดยตัวโรคและการระบาดเปรียบดังอุปลักษณ์สงคราม มีการใช้คำศัพท์ที่สื่อถึงความรุนแรงและการต่อสู้ ประชาชนต้องให้ความร่วมมือ จึงจะผ่านสงครามและถือเป็นชัยชนะ นอกจากนี้ การระบาดเปรียบได้กับอุปลักษณ์ไฟดังที่ Semino (2021) ได้วิเคราะห์ว่า อุปลักษณ์ดังกล่าวถูกนำมาใช้เพื่อแสดงว่าการระบาดเป็นไปในวงกว้างและลุกลามได้เร็วเหมือนไฟ การใช้ภาษาในเชิงอุปลักษณ์จากงานวิจัยดังกล่าวมีลักษณะการบรรยายถึงความลำบากของประชาชน สาเหตุที่รายงานออนไลน์สถานการณ์การท่องเที่ยวไม่ได้มีลักษณะทางภาษาดังกล่าวอาจเป็นเพราะเนื้อหาของข่าวมุ่งเน้นการประชาสัมพันธ์ข่าวสารภายใต้แนวคิดอำนาจ/ความรู้ เพื่อบ่งชี้ข้อจำกัดในบางกิจกรรม ค่าเตือน ข้อแนะนำ และเพื่อควบคุมประชาชน นอกจากนี้ เนื้อหาของตัวบทยังอยู่ภายใต้แนวคิดบริโภคนิยมเพื่อให้เกิดการบริโภคสินค้าและบริการของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวให้ดียิ่งขึ้น เนื้อหาจึงมุ่งนำเสนอข้อเท็จจริงและมีความเป็นกลางมากกว่าการกระตุ้นผู้อ่านให้เกิดอารมณ์ร่วมกับเนื้อหา อีกทั้งภาษาในเนื้อหายังมีลักษณะแบบเป็นทางการมากกว่าการใช้ภาษาแบบไม่เป็นทางการหรือการใช้มุขตลก ด้วยเหตุนี้ การนำเสนอเนื้อหาของรายงานออนไลน์สถานการณ์การท่องเที่ยวจึงไม่จำเป็นต้องใช้ลักษณะทางภาษาที่สื่อถึงความรุนแรงดังปรากฏในงานวิจัยอื่น ๆ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

เนื่องจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้เบาบางลง การฟื้นตัวของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในประเทศไทยมีทิศทางที่ฟื้นตัวมากยิ่งขึ้น ควรมีการศึกษาการใช้ภาษาหรือกลวิธีทางภาษาในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในโลกยุคหลังโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จากแหล่งข้อมูลอื่น ๆ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในอนาคต

การศึกษาในอนาคตอาจเป็นการเปรียบเทียบการวิเคราะห์ระหว่างภาษา เช่น ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยวิเคราะห์ความเหมือนหรือความต่างของกลวิธีทางภาษาในมุมมองวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ในช่วงโลกหลังยุคการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

รายการอ้างอิง

- กระทรวงสาธารณสุข. (2565). จำนวนผู้เสียชีวิตและผู้ติดเชื้อโควิด-19. <https://ddc.moph.go.th/covid19-dashboard/>.
- จันทิมา อังคพณิชกิจ. (2562). การวิเคราะห์ข้อความ (พิมพ์ครั้งที่ 2). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศิริพร ภักดีผาสุข. (2553). วาทกรรมความเป็นหญิงในนิตยสารสุขภาพและความงามภาษาไทย [รายงานวิจัย]. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม.
- สุพรรณษา ภักตริก. (2565). วาทกรรม “โควิด 19” ในการตูนขายหัวเราะ ชุด “KnowCovid: รู้ทันโควิด”: สื่อเผยแพร่อุดมการณ์รัฐ. *วารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*, 22(1), 124-156.

- Fairclough, N. (1989). *Language and power*. Longman.
- Fairclough, N. (1995). *Media discourse*. Edward Arnold.
- Foucault, M. (1980). *Knowledge/power: Selected interviews and other writing 1972-1977*. Pantheon Book.
- Gee, J.P. (2001). *An introduction to discourse analysis: Theory and method* (2nded.). Routledge.
- Halliday, M.A.K. & Matthiessen, M. I. M. C. (2014). *Introduction to functional grammar* (4thed.). Routledge.
- Hiscott, J., Alexandridi, M., Muscolini, M., Tassone, E., Palermo, E., Soultioti, M., & Zevini, A. (2020). The global impact of the coronavirus pandemic. *Cytokine and Growth Factor Reviews*, 53, 1-9. <https://doi.org/10.1016/j.cytogfr.2020.05.010>
- Hymes, D. (1974). *Foundations in sociolinguistics: An ethnographic approach*. The University Press.
- Jiang, F., & Hyland, K. (2021). COVID -19 in the news: The first 12 months. *International Journal of Applied Linguistics*, 32(2), 241-258. <https://doi.org/10.1111/ijal.12412>
- Joharry, S. A., & Turiman, S. (2020). Examining Malaysian public letters to editor on COVID-19 pandemic: A corpus-assisted discourse analysis. *GEMA Online Journal of Language Studies*, 20(3), 242-260. <http://doi.org/10.17576/gema-2020-2003-14>
- Kheovichai, B. (2022). Collocation and discursive construction of Covid-19 in WHO director general's discourse: A corpus-based study. *LEARN Journal: Language Education and Acquisition Research Network*, 15(1), 10-32.
- Seixas, E. C. (2021). War metaphors in political communication on Covid-19. *Frontiers in Sociology*, 5, 200-215. <https://doi.org/10.3389/fsoc.2020.583680>
- Semino, E. (2021). "Not soldiers but fire-fighters"-metaphors and Covid-19. *Health Communication*, 36(1), 50-58.
- Tourism Authority of Thailand Newsroom. (2021). *TAT Newsroom Situation Updates*. <https://www.tatnews.org/category/thailand-tourism-updates/>